TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2005. gada 6. decembrī *

Apvienotās lietas C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *High Court of Justice* (*England & Wales*), *Queen's Bench Division* (*Administrative Court*) (Apvienotā Karaliste) (C-453/03), *Consiglio di Stato* (Itālija) (C-11/04 un C-12/04) un *Rechtbank 's-Gravenhage* (Nīderlande) (C-194/04) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2003. gada 23. oktobrī, 2003. gada 11. novembrī un 2004. gada 22. aprīlī un kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2003. gada 27. oktobrī, 2004. gada 15. janvārī un 26. aprīlī, tiesvedībā

The Queen pēc

ABNA Ltd (C-453/03),

Denis Brinicombe,

BOCM Pauls Ltd,

Devenish Nutrition Ltd,

Nutrition Services (International) Ltd,

Primary Diets Ltd lūguma

* Tiesvedības valoda — angļu, itāļu un holandiešu.

pret

Secretary of State for Health,

Food Standards Agency,

Fratelli Martini & C. SpA (C-11/04),

Cargill Srl

pret

Ministero delle Politiche Agricole e Forestali,

Ministero della Salute,

Ministero delle Attività Produttive,

Ferrari Mangimi Srl (C-12/04),

Associazione nazionale tra i produttori di alimenti zootecnici (Assalzoo)

pret

Ministero delle Politiche Agricole e Forestali,

Ministero della Salute,

Ministero delle Attività Produttive,

un

Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie (Nevedi) (C-194/04)

pret

Productschap Diervoeder.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*] (referents), tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*], H. N. Kunja Rodrigess [*J.N. Cunha Rodrigues*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], P. Kūris [*P. Kūris*], E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] un M. Ilešičs [*M. Ilešič*],

ģenerāladvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],
sekretāres M. F. Kontē [*M.-F. Contet*], galvenā administratore, un K. Štranca [*K. Sztranc*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 30. novembrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *ABNA Ltd* vārdā — D. Andersons [*D. Anderson*], *QC*, un E. Vaitforda [*E. Whiteford*], *solicitor*,

— *Fratelli Martini & C. SpA* vārdā — F. Kapelli [*F. Capelli*], *avvocato*, un B. Klausa [*B. Klaus*], *Rechtsanwältin*,

— *Ferrari Mangimi Srl* vārdā — E. Kapelli [*E. Cappelli*], P. de Katerīni [*P. De Caterini*] un A. Bandīni [*A. Bandini*], *avvocati*,

— *Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie (Nevedi)* vārdā — H. Ferments [*H. Ferment*], *advocaat*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — M. Bezels [*M. Bethell*] (C-453/03), pārstāvis, kuram palīdz K. Lūiss [*C. Lewis*] (C-453/03), *barrister*,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*] un M. Fjorilli [*M. Fiorilli*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), pārstāvji, kā arī Dž. Albencio [*G. Albenzio*] (C-194/04), *avvocato dello Stato*,

— Nīderlandes valdības vārdā — S. Terstala [*S. Terstal*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*] (C-453/03 un C-194/04) un J. H. M. van Bakela [*J. G. M. van Bakel*] (C-453/03 un C-194/04), pārstāves,

— Dānijas valdības vārdā — J. Molde [*J. Molde*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), pārstāvis,

— Grieķijas valdības vārdā — K. Marinu [*K. Marinou*] (C-453/03) un S. Haritaki [*S. Charitaki*] (C-11/04 un C-12/04), kā arī G. Kanelopuls [*G. Kanellopoulos*] un V. Kondolaims [*V. Kontolaimos*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), pārstāvji,

— Spānijas valdības vārdā — M. Munjoss Peress [*M. Muñoz Pérez*] (C-453/03, C-11/04 un C-12/04) un J. M. Rodrigess Karkamo [*J. M. Rodríguez Cárcamo*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), pārstāvji,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] (C-453/03) un R. Lūsli-Suransa [*R. Loosli-Surrans*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), pārstāvji,

— Eiropas Parlamenta vārdā — E. Valdhera [*E. Waldherr*] (C-453/03), kā arī M. Mūrs [*M. Moore*], G. Riči [*G. Ricci*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04) un A. Bāss [*A. Baas*] (C-194/04), pārstāvji,

— Eiropas Savienības Padomes vārdā — T. Midltons [*T. Middleton*] un F. Rudžeri Laderki [*F. Ruggeri Laderchi*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), kā arī A. M. Kolerta [*A.-M. Colaert*] (C-194/04), pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — B. Dohertijs [*B. Doherty*] un P. Džeikobs [*P. Jacob*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), kā arī K. Katabriga [*C. Cattabriga*] (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04), pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 7. aprīlī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu galvenokārt ir par Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Direktīvas 2002/2/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 79/373/EEK par barības maisījumu apriti un atceļ Komisijas Direktīvu 91/357/EEK (OV L 63, 23. lpp.), un it īpaši tās 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 4. punkta spēkā esamību.

2 Šie lūgumi ir iesniegti, izskatot prasības, ko cēluši dzīvnieku barības maisījumu ražotāji vai šīs industrijas pārstāvji ar mērķi atcelt vai apturēt tiesiskā regulējuma piemērošanu, kas pieņemts, lai valsts tiesībās transponētu Direktīvas 2002/2 apstrīdētās tiesību normas.

Atbilstošais tiesiskais regulējums

3 Direktīva 2002/2 ir balstīta uz EKL 152. panta 4. punkta b) apakšpunktu, kurā ir paredzēts:

"Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, veicina šajā pantā minēto mērķu sasniegšanu, paredzot:

[..]

b) atkāpjoties no 37. panta, veterinārijas un fitosanitārijas pasākumus, kuru tiešais mērķis ir sabiedrības veselības aizsardzība."

4 Ir nepieciešams atspoguļot šādus Direktīvas 2002/2 preambulas apsvērumus:

"2) attiecībā uz marķējumu Direktīvas 79/373/EEK mērķis ir nodrošināt to, lai lopkopji saņemtu objektīvu un iespējami precīzu informāciju par barības sastāvu un lietošanu;

3) līdz šim ar Direktīvu 79/373/EEK bija paredzēts elastīgi veidots uzskaitījums, kurā jānorāda tikai barības sastāvdaļas, nenorādot to daudzumu barībā, kas paredzēta rūpnieciski izmantojamiem dzīvniekiem, vienlaikus saglabājot iespēju uzrādīt barības sastāvdaļu kategorijas, nevis pašas sastāvdaļas;

4) govju spongiozās encefalopātijas krīze un nesenā dioksīna krīze tomēr ir pierādījusi to, ka pašreizējie noteikumi nav pietiekami, un apliecinājusi vajadzību pēc sīkāk izstrādātas kvalitatīvas un kvantitatīvas informācijas par rūpnieciski izmantojamiem dzīvniekiem paredzēto barības maisījumu sastāvu;

5) sīki izstrādāta kvantitatīva informācija var palīdzēt nodrošināt to, ka potenciāli inficētas barības sastāvdaļas var noteikt konkrētās partijās, un tas nāks par labu sabiedrības veselībai, kā arī novērsīs to produktu iznīcināšanu, kuru radītais sabiedrības veselības apdraudējums nav būtisks;

6) šajā posmā attiecīgi ir jāparedz obligāts uzskaitījums, kurā norāda visas barības sastāvdaļas, kā arī to daudzumu barības maisījumā, kas paredzēts rūpnieciski izmantojamiem dzīvniekiem;

7) praktisku apsvērumu dēļ to barības sastāvdaļu uzskaitījumi, kas ietilpst rūpnieciski izmantojamiem dzīvniekiem paredzētos barības maisījumos, jāsniedz uz īpašas etiķetes vai arī pavaddokumentā;

8) dažos gadījumos lopkopji var iegūt svarīgu informāciju no barības sastāvdaļu uzskaitījuma. Tāpēc personai, kas atbild par marķējumu, pēc klientu pieprasījuma jāsniedz sīki izstrādāts saraksts ar visām izmantotajām barības sastāvdaļām, norādot precīzus svara procentus;

[..]

10) pamatojoties uz priekšizpēti, Komisija iesniegs ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei līdz 2002. gada 31. decembrim, pievienojot atbilstīgu priekšlikumu par atļautā saraksta izveidošanu, ņemot vērā ziņojuma secinājumus;

[..]

12) tā kā nākotnē attiecībā uz barības maisījumiem, kas paredzēti rūpnieciski izmantojamiem dzīvniekiem, vairs nebūs iespējams barības sastāvdaļu vietā uzskaitīt barības sastāvdaļu kategorijas, būtu jāatceļ Komisijas 1991. gada 13. jūnija Direktīva 91/357/EEK, ar ko nosaka barības sastāvdaļu kategorijas, ko var izmantot, marķējot barības maisījumus, kuri paredzēti tiem dzīvniekiem, kas nav lolojumdzīvnieki [..]".

5 Ar Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunktu tiek izdarīti grozījumi Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvas 79/373/EEK par barības maisījumu tirdzniecību 5. pantā (OV L 86, 30. lpp.). Tajā ir noteikts:

"1. Direktīvas 5. panta 1. punktu groza šādi:

[..]

b) pievieno šādu punktu:

"k) ja barības maisījums nav paredzēts lolojumdzīvniekiem, norāde 'informāciju par šajā barībā izmantoto sastāvdaļu precīziem svara procentiem var iegūt no ...' (tās personas, kas atbild par šajā punktā minēto informāciju, vārds vai uzņēmuma nosaukums, adrese vai juridiskā adrese, telefona numurs un e-pasta adrese). Šo informāciju sniedz pēc klienta pieprasījuma.""

6 Direktīvas 2002/2 1. panta 4. punktā ir vairākas normas, ar kurām tiek aizstāts Direktīvas 79/373 5.c pants. Tā teksts ir šāds:

"4. Direktīvas 5.c pantu aizstāj ar šo:

[..]

1. Visas barības sastāvdaļas, kas izmantotas barības maisījumā, uzskaita ar to īpašajiem nosaukumiem.

2. Uz barības sastāvdaļu uzskaitījumu attiecas šādi noteikumi:

a) barības maisījumi tiem dzīvniekiem, kas nav lolojumdzīvnieki:

i) barības sastāvdaļu uzskaitījums, dilstošā secībā norādot to svara procentus barības maisījumā;

ii) attiecībā uz minētajiem procentiem, ir pieļaujama novirze 15 % apmērā no norādītā daudzuma;

[..]."

7 Direktīvas 2002/2 1. panta 5. punktā ir paredzēts pievienot jaunu daļu Direktīvas 79/373 12. pantam. Saskaņā ar to dalībvalstis "nosaka, ka barības maisījumu ražotāju pienākums ir — atbildīgajām iestādēm, kas veic oficiālas pārbaudes, pēc pieprasījuma darīt pieejamus visus dokumentus, kuri attiecas uz apritei paredzētas barības sastāvu un ļauj pārbaudīt marķējumā sniegtās informācijas precizitāti."

8 Direktīvas 2002/2 2. pantā ir paredzēts:

"No 2003. gada 6. novembra atceļ Komisijas Direktīvu 91/357/EEK."

9 Direktīvas 2002/2 pieņemšanas šajās lietās nozīmīgos posmus var aprakstīt šādi.

10 2000. gada 7. janvārī Eiropas Kopienu Komisija iesniedza projektu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par grozījumu izdarīšanu Direktīvā 79/373 [dokuments COM(1999) 744].

11 Šī projekta motīvu izklāstā ir atgādināts, ka pēc govju spongiozās encefalopātijas (turpmāk tekstā — "GSE") krīzes Eiropas Parlaments vēlējās, lai dzīvnieku barības maisījumu ražotājiem tiktu piemērots paziņojums par šajā barībā ietverto dažādo sastāvdaļu daudzumu. Debatēs, kas sekoja, šis paziņojums tika nosaukts par "atklāto paziņojumu".

12 Minētajā motīvu izklāstā it īpaši ir norādīts:

"Komisija realizē "atklātā paziņojuma" labos ierosinājumus ar rūpnieciski izmantojamu dzīvnieku barības maisījumu marķēšanas normu palīdzību, jo tas atvieglo sastāvdaļu noteikšanu.

Nesenā eļļu un piedevu saindēšana ar dioksīnu attiecīgi Beļģijā un Vācijā pastiprina nozīmi tam, lai uz barības maisījumu etiķetēm būtu norādīta detalizēta informācija. Barības maisījuma saindēšanas līmenis faktiski ir atkarīgs no barībā iejaukto saindēto sastāvdaļu daudzuma, un tāpēc ir ļoti svarīgi sniegt izsmeļošu informāciju par visām barības sastāvā esošajām sastāvdaļām, kā arī par to daudzumu." [Neoficiāls tulkojums]

13 Atbildot uz dalībvalstu, kas iestājās par ieteikuma rakstura paziņojumu, un dzīvnieku barības maisījuma ražotāju, kas vēlējās aizsargāt intelektuālā īpašuma tiesības uz barības saturu, iebildumiem, minētajā motīvu izklāstā ir teikts:

"Komisija turpretim uzskata, ka atklāts, brīvprātīgs paziņojums ir pretrunā lauksaimnieku tiesībām uz informāciju un pret paredzēto pārskatāmību. Komisija turklāt uzskata, ka atklāts, brīvprātīgs paziņojums nenovēršami ietvertu konkurences deformēšanu barības ražotāju vidū.

[..] Runājot par intelektuālā īpašuma tiesībām uz barības saturu, Komisija, vēloties sasniegt maksimālu pārskatāmību, nevar pieņemt šo argumentu. Ņemot vērā to, ka barības sastāvs principā netiek patentēts, komercnoslēpums faktiski netiek aizskarts. Pat ja tas tā būtu, šo sastāvu nebūtu iespējams paturēt noslēpumā. Sastāvdaļu atklāšana faktiski nevar aizskart intelektuālā īpašuma tiesības."

14 2000. gada 4. novembrī Parlaments pirmajā lasījumā veica piecus labojumus šīs direktīvas projektā (OV 2001, C 178, 177. lpp.).

15 2000. gada 19. decembrī Eiropas Savienības Padome pieņēma Kopējo nostāju (EK) Nr. 6/2001 nolūkā pieņemt Direktīvu 2002/2 (OV 2001, C 36, 35. lpp.). No Padomes motīvu izklāsta izriet, ka tā, uzskatot par nereālu pieprasīt no ražotājiem paziņot precīzus barības maisījuma sastāvdaļu daudzumus, kā risinājumu noteica paziņojuma sniegšanu, kurā sastāvdaļas uzrādītas dilstošā secībā atkarībā no to daudzuma procentos katras kategorijas ietvaros. Tomēr pēc klienta individuāla lūguma ražotājam ir jāiesniedz saraksts, kurā detalizēti un precīzi norādīti minētie daudzumi. 2000. gada 21. decembrī Komisija iesniedza Eiropas Parlamenta un

Padomes direktīvas par grozījumu izdarīšanu Direktīvā 79/373 projektu ar labojumiem, kas atbilda minētajai kopējai nostājai [dokuments COM(2000)780, OV 2001, C 120 E, 178. lpp.].

16 2001. gada 5. aprīlī Parlaments otrajā lasījumā ierosināja labojumus šajā projektā grozīt direktīvu, atjaunojot "atklāto paziņojumu" (dokuments A5-0079/2001, OV 2002, C 21 E, 310. lpp.).

17 Pēc samierināšanas procedūras tika pieņemts kompromisa teksts, kas ietverts Direktīvā 2002/2. Saskaņā ar to ražotājiem ir jānorāda produktu sastāvdaļu daudzums ar pieļaujamo novirzi ± 15 % apmērā no norādītā daudzuma, bet pēc klientu pieprasījuma jāpaziņo precīzs barības sastāvdaļu daudzums procentos.

18 2003. gada 24. aprīlī Komisija iesniedza ziņojumu par dzīvnieku barības atļauto sastāvdaļu saraksta izveidošanas iespēju [dokuments COM(2003) 178]. No tā izriet, ka šāda saraksta izveidošana neveicinātu dzīvnieku barības drošumu un ka tāpēc Komisija šajā ziņā nekādus priekšlikumus neiesniegs. Tajā pašā laikā Komisija šajā ziņojumā veica ierosinājumus citās jomās nolūkā uzlabot dzīvnieku barības drošumu.

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-453/03

19 Prasītāji pamata prāvā, dzīvnieku barības maisījuma ražošanas speciālisti, lūdz atcelt tiesisko regulējumu, kas pieņemts, valsts tiesībās transponējot Direktīvas 2002/2 apstrīdētās normas. *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division*

(Administrative Court) ar 2003. gada 6. oktobra spriedumu, nosakot pagaidu pasākumus, apturēja šā tiesiskā regulējuma piemērošanu.

20 2003. gada 6. oktobra spriedumā *High Court* arī norāda pamatojumu savam lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu. Jautājums, kas formulēts 2003. gada 23. oktobra lēmumā, ir šāds:

"Vai Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta un/vai 4. punkta noteikumi, ar kuriem izdarīti grozījumi Direktīvas 79/373 5.c panta 2. punkta a) apakšpunktā, nosakot procentuālu uzskaitījumu, nav spēkā sakarā ar:

a) pamatošanos uz nepareizu juridisko pamatu — EKL 152. panta 4. punkta b) apakšpunktu;

b) pamattiesību uz īpašumu pārkāpumu;

c) samērīguma principa pārkāpumu?"

21 Ar prasības pieteikumu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2004. gada 18. februārī, sabiedrība *Lambey SA* lūdza atļauju iestāties lietā C-453/03 atbilstoši Kopienu Tiesas Statūtu 40. pantam. Ar 2004. gada 30. marta rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs šo pieteikumu par iestāšanos lietā atzina par nepieņemamu.

22 Direktīva 2002/2 Itālijas tiesībās tika transponēta ar Lauksaimniecības un mežsaimniecības politikas ministra 2003. gada 25. jūnija dekrētu, ar kuru tika papildināti un laboti 1963. gada 15. februāra Likuma Nr. 281 pielikumi, kuros regulēta dzīvnieku barības sagatavošana un tirdzniecība, piemērojot 2002. gada 28. janvāra Direktīvu 2002/2/EK (*GURI* Nr. 181, 2003. gada 6. augusts, turpmāk tekstā — "Likums Nr. 281/1963"); šis dekrēts bija piemērojams kopš 2003. gada 6. novembra.

23 Kā norāda *Consiglio di Stato* [Valsts padome, Itālija] savos lēmumos lūgt prejudiciālu nolēmumu, kas ir lietu C-11/04 un C-12/04 pamatā, — saskaņā ar minēto dekrētu barības maisījumu ražotājiem uz barības etiķetes bija obligāti jāmin sastāvdaļas, atkarībā no svarīguma tās norādot dilstošā secībā, izteiktas procentos no kopējā svara. Šīs sastāvdaļas atbilstoši Direktīvai 2002/2 ir jānorāda saskaņā ar to īpašajiem nosaukumiem, ko var aizstāt ar kategorijas nosaukumu, pie kuras tās pieder, atbilstoši kategorijām, kurās sagrupētas vairākas sastāvdaļas un kas izveidotas saskaņā ar Direktīvas 79/373 10. panta a) apakšpunktu, kas īstenots ar Komisijas 1991. gada 13. jūnija Direktīvu 91/357/EEK, ar ko nosaka barības sastāvdaļu kategorijas, ko var izmantot, marķējot barības maisījumus, kuri paredzēti tiem dzīvniekiem, kas nav lolojumdzīvnieki (OV L 193, 34. lpp.).

24 Iesniedzējtiesa šajā sakarā atgādina, ka Direktīvu 91/357, kas pieņemta, lai piemērotu šo 10. pantu, kopš 2003. gada 6. novembra aizstāja Direktīva 2002/2, lai gan Komisija nebija spējusi iesniegt tiesību akta projektu, kas ietvertu atļauto sastāvdaļu sarakstu. Itālijas iestādes atsaucās uz pagaidu sarakstu, kas ietverts Likuma Nr. 281/1963 A daļas VII pielikumā, un attiecībā uz sastāvdaļām, kas nebija ietvertas šajā sarakstā, — uz nosaukumiem, kas minēti B daļā, tas ir, tieši uz tām vispārējām kategorijām, kas ietvertas Direktīvā 91/357.

25 Prasītājas pamata lietā, kas specializējas dzīvnieku barības maisījuma ražošanā, *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* [Lacio Reģionālās administratīvās tiesas] nolēmumus pārsūdzēja *Consiglio di Stato*. Tās lūdza atcelt tiesisko regulējumu, kas bija pieņemts, Itālijas tiesībās transponējot Direktīvas 2002/2 apstrīdētās normas. Pieņemot divus atsevišķus lēmumus, iesniedzējtiesa, nosakot pagaidu pasākumus, apturēja šā tiesiskā regulējuma piemērošanu.

26 Runājot par cilvēku veselības aizsardzību, šī tiesa norāda, ka augu izcelsmes dzīvnieku barība rada mazāku risku nekā barības maisījumi, kas satur dzīvnieku izcelsmes miltus un kuru izmantošana bija GSE rašanās cēlonis. Turklāt EKL 152. panta 4. punkta b) apakšpunktā bija paredzēti tikai pasākumi, kas attiecas uz slimībām un dzīvnieku apkopi, turpretim augu izcelsmes dzīvnieku barības marķēšanas tiešais mērķis nav cilvēku veselības aizsardzība.

27 Lēmumā lūgt prejudiciālo nolēmumu, kas ir lietas C-11/04 pamatā, *Consiglio di Stato* uzskata, ka saistībā ar iebildumiem par apstrīdētā Kopienas pasākuma samērīgumu, nešķiet acīmredzami nepamatots jautājums par Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 1. papildu protokolā paredzēto un arī 2000. gada 7. decembrī Nicā pasludinātās Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (OV C 364, 1. lpp.) 17. pantā ietverto tiesību uz īpašumu pārkāpumu, kas saistīts ar intelektuālo īpašumu attiecībā uz ražošanas noslēpumu un rūpniecisko zinātību.

28 Lēmumā lūgt prejudiciālo nolēmumu, kas ir lietas C-12/04 pamatā, *Consiglio di Stato* uzdod jautājumu par Direktīvas 2002/2 piemērojamību. Šī tiesa uzskata, ka, trūkstot izmantojamo sastāvdaļu sarakstam, Kopienu tiesiskais regulējums ir nepilnīgs un tas nevar noteikt norādes dzīvnieku barībai paredzēto produktu marķēšanai, kā arī pienākumi barības drošumam ir lieki.

29 Šajā pašā lēmumā lūgt prejudiciālo nolēmumu *Consiglio di Stato* arī norāda, ka pienākums norādīt sastāvdaļu daudzumu nav paredzēts tiesiskajā regulējumā par pārtikas preču marķēšanu, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīvā 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu (OV L 109, 29. lpp.). Tā secina, ka paradoksālā kārtā uz dzīvnieku barības maisījumiem attiecas daudz stingrāki nosacījumi pienākumam norādīt informāciju uz etiķetēm nekā tie, kas piemērojami pārtikas produktiem cilvēkiem.

30 Lietā C-11/04 *Consiglio di Stato* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai EKL 152. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tā, ka tas ir pareizs juridiskais pamats tādu normu pieņemšanai marķēšanas jomā, kādas attiecībā uz augu izcelsmes dzīvnieku barību ir Direktīvā 2002/2/EK?

2) Vai Direktīva 2002/2/EK, uzliekot pienākumu precīzi norādīt dzīvnieku barības maisījuma sastāvdaļas, kas, kā tiek uzskatīts, ir piemērojams arī augu izcelsmes barībai, ir attaisnojama no piesardzības principa viedokļa, ņemot vērā, ka trūkst uz zinātniskiem pētījumiem balstītas riska analīzes tam, kādēļ šis piesardzības pasākums būtu nepieciešams sakarā ar iespējamu saistību starp izmantoto sastāvdaļu daudzumu un novēršamo slimību risku, un vai katrā ziņā tā ir attaisnojama no samērīguma principa viedokļa, jo tajā, lai aizsargātu cilvēku veselību, ko paredz pasākums, dzīvnieku barības ražotāju pienākums sniegt informāciju valsts iestādēm, kuras netiek atklātas un kuru kompetencē ir veikt pārbaudes veselības aizsardzības nolūkā, netiek uzskatīts par pietiekamu,

turpretim šajā direktīvā paredzot vispārīgus noteikumus attiecībā uz pienākumu norādīt uz augu izcelsmes dzīvnieku barības etiķetēm sastāvdaļu daudzumu procentos?

3) Vai Direktīva 2002/2/EK, ciktāl tā neatbilst samērīguma principam, pārkāpj tiesības uz īpašumu, kas ir atzītas dalībvalstu pilsoņu pamattiesības?"

31 Lietā C-12/04 *Consiglio di Stato* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) [jautājums tāds pats kā pirmais jautājums lietā C-11/04];

2) [jautājums tāds pats kā otrais jautājums lietā C-11/04];

3) Vai Direktīva 2002/2/EK ir jāinterpretē tādējādi, ka tās piemērošana un līdz ar to tās iedarbība ir atkarīga no īpašos nosaukumos nosauktu atļauto sastāvdaļu saraksta pieņemšanas, kā tas precizēts preambulas desmitajā apsvērumā un Komisijas 2003. gada 24. aprīļa ziņojumā [COM(2003) 178], vai direktīvu dalībvalstīs ir jāievieš pirms direktīvā paredzētā atļauto sastāvdaļu saraksta pieņemšanas, dzīvnieku barības maisījuma sastāvdaļu uzskaitījumā izmantojot to komerciālo kategoriju vispārīgos nosaukumus un definīcijas?

4) Vai Direktīva 2002/2/EK ir jāuzskata par pretlikumīgu, jo tā pārkāpj vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principu, kaitējot dzīvnieku barības ražotājiem, salīdzinot ar cilvēku pārtikas ražotājiem, jo dzīvnieku barības ražotāji ir pakļauti sistēmai, saskaņā ar kuru tiem ir jānorāda dzīvnieku barības maisījuma sastāvdaļu daudzums?"

32 Visās pamata lietās *Consiglio di Stato* norāda, ka līdzīgus jautājumus Tiesai 2003. gada [23.] oktobrī bija uzdevusi *High Court*, taču lēmums lūgt prejudiciālo nolēmumu ir pamatots nolūkā neaizskart personu, kas griezušās Kopienu Tiesā, tiesības uz aizstāvību.

33 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2004. gada 4. marta rīkojumu lietas tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai.

Lieta C-194/04

34 *Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie* (*Nevedi*) [Nīderlandes dzīvnieku barības maisījuma ražošanas asociācija] (turpmāk tekstā — "*Nevedi*"), prasītāja pamata prāvā, iesniedza savus prasījumus, lūdzot atcelt tiesisko regulējumu, kas pieņemts, lai Nīderlandes tiesībās transponētu Direktīvas 2002/2 apstrīdētās normas.

35 *Productschap Diervoeder* (turpmāk tekstā — "*Productschap*"), atbildētājs pamata prāvā, ir publisko tiesību organizācija Likuma par uzņēmumu dibināšanu (*Wet op de Bedrijfsorganisatie*) izpratnē. Šajā likumā ir paredzēta šīs organizācijas kompetence pieņemt noteikumus par dzīvnieku barību. Šos noteikumus tomēr apstiprina Lauksaimniecības, dabas un pārtikas kvalitātes ministrs.

36 Direktīvas 2002/2 1. panta 4. punkts Nīderlandes tiesībās ir transponēts ar *Productschap Diervoeder* 2003. gada noteikumu par dzīvnieku barību (*Verordening PDV Diervoeders 2003*) 7.3.2. panta 1. punktu un 7.3.1. panta 1. punkta l) apakšpunktu, grozījumu redakcijā, kas izdarīti ar 2003. gada 11. aprīļa noteikumiem Nr. PDV-25 (2003. gada 27. jūnija *PBO blad nº 42*).

37 Ar 2003. gada 24. novembra vēstuli *Productschap* lūdza Lauksaimniecības, dabas un pārtikas kvalitātes ministru apstiprināt jaunos noteikumus, ar kuriem tika atcelti marķēšanas noteikumi, kas izrietēja no normām, ar kurām transponēta Direktīva 2002/2. 2004. gada 19. janvārī, atbildot uz šo lūgumu, ministrs atteicās apstiprināt tam iesniegto projektu, pamatojoties uz to, ka tas nebija saderīgs ar Kopienu tiesībām. Minētais ministrs apgalvoja, ka tikai Kopienu Tiesa vai valsts tiesa — sagaidot Kopienu Tiesas nolēmumu — atsevišķos gadījumos bija kompetentas apturēt tādu normu piemērošanu, ar kurām īstenotas Kopienu tiesības. Pašai valsts iestādei šādas kompetences nebija.

38 *Nevedi* lūdza iesniedzējtiesu apturēt noteikumu, ar kuriem transponēta Direktīva 2002/2, piemērošanu līdz brīdim, kamēr Tiesa pieņems nolēmumu par šīs direktīvas spēkā esamību. Tā it īpaši atsaucās uz prejudiciālo jautājumu, ko šajā sakarā bija uzdevusi Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes tiesa.

39 Lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu *Rechtbank 's-Gravenhage* [Hāgas Apelācijas tiesa, Nīderlande] tiesnesis, kas lemj par pagaidu pasākumu noteikšanu, apmierināja tam iesniegto lūgumu apturēt noteikumu piemērošanu, kā arī nolēma apturēt tiesvedību attiecībā uz pārējiem prasījumiem un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta un/vai 4. punkta nosacījumi, ar kuriem izdarīti grozījumi Direktīvas 79/373 5.c 2. punkta a) apakšpunktā, nosakot procentuālu uzskaitījumu, nav spēkā, sakarā ar:

a) pamatošanos uz nepareizu juridisko pamatu — EKL 152. panta 4. punkta b) apakšpunktu;

b) tādu pamattiesību kā tiesības uz īpašumu un tiesības brīvi darboties savā profesijā pārkāpumu;

c) samērīguma principa pārkāpumu?

2) Ja ir izpildīti nosacījumi, pie kuriem dalībvalsts tiesa var apturēt apstrīdēta Eiropas iestāžu izdota tiesību akta piemērošanu, īpaši, ja šīs pašas dalībvalsts tiesa jau ir uzdevusi Tiesai jautājumu par šī apstrīdētā tiesību akta spēkā esamību, vai citu valstu kompetentās iestādes tāpat bez tiesas starpniecības var apturēt šī apstrīdētā tiesību akta piemērošanu līdz [..] Tiesa pieņem nolēmumu par tā spēkā esamību?"

40 Ņemot vērā, ka uzdotie jautājumi ir līdzīgi, lietas ir jāapvieno kopēja sprieduma taisīšanai.

Par pieteikumiem par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu

41 Ar 2005. gada 9. maija vēstuli *Fratelli Martini & C. Spa* (turpmāk tekstā — "*Fratelli Martini*") un *Cargill Srl*, prasītājas pamata prāvā lietā C-11/04, lūdza Tiesu, piemērojot Tiesas Reglamenta 61. pantu, izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu. Prasītājas savu lūgumu pamatoja ar zinātniskām kļūdām Dānijas valdības pārstāvja tiesas sēdē minētajā piemērā, ko ģenerāladvokāts vēlāk izmantoja sava viedokļa pamatošanai. Tās pievienoja arī lūgumu norīkot tehnisku ekspertīzi.

42 Šajā sakarā jāatgādina, ka Tiesa pēc savas iniciatīvas vai pēc ģenerāladvokāta pieteikuma, vai arī pēc lietas dalībnieku pieteikuma var izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu atbilstoši Tiesas Reglamenta 61. pantam, ja tā uzskata, ka tai nav pietiekamas informācijas vai ka lieta ir iztiesājama, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki nav apsprieduši (skat. 2002. gada 19. februāra spriedumu lietā C-309/99 *Wouters* Komisija, *Recueil*, I-1577. lpp., 42. punkts, kā arī 2004. gada 14. decembra spriedumus lietā C-434/02 *Arnold André*, Krājums, I-11825. lpp., 27. punkts, un lietā C-210/03 *Swedish Match*, Krājums, I-11893. lpp., 25. punkts).

43 Tomēr šajā lietā Tiesa, uzklausījusi ģenerāladvokātu, uzskata, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas vajadzīga, lai atbildētu uz uzdotajiem jautājumiem. Tāpēc pieteikums par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu ir noraidāms.

44 Parlaments, Padome un Komisija uzskata, ka prejudiciālie jautājumi ir nepieņemami, jo iesniedzējtiesa nav pietiekami aprakstījusi atbilstošos faktus un tiesisko regulējumu, kā arī iemeslus tam, kāpēc ir uzdoti minētie jautājumi. Iesniedzējtiesa it īpaši neesot devusi nekādu pamatojumu, kāpēc būtu pārkāptas minētās pamattiesības un samērīguma princips, kas tāpat attiecas arī uz otro uzdoto jautājumu.

45 Šajā sakarā no pastāvīgās judikatūras izriet — ja valsts tiesai rodas vajadzība lūgt Kopienu tiesību interpretāciju, tai ir jānorāda faktiskie apstākļi un atbilstošais tiesiskais regulējums, uz kuru attiecas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz jāpaskaidro faktiskie pieņēmumi, uz kuriem balstīti minētie jautājumi (skat. it īpaši 2002. gada 8. oktobra spriedumu lietā C-190/02 *Viacom, Recueil*, I-8287. lpp., 15. punkts un tajā minētā judikatūra, 2005. gada 17. februāra spriedumu lietā C-134/03 *Viacom Outdoor*, Krājums, I-1167. lpp., 22. punkts, un 2005. gada 12. aprīļa spriedumu lietā C-145/03 *Keller*, Krājums, I-2529. lpp., 29. punkts).

46 Tiesa arī uzstāja uz to, ka ir nozīmīgi, lai valsts tiesa norādītu precīzus iemeslus, kuru dēļ tā interesējas par Kopienu tiesību interpretāciju un uzskata, ka ir jāuzdod Tiesai prejudiciāli jautājumi. Tādējādi Tiesa ir nospriedusi, ka valsts tiesai ir jāsniedz minimāls skaidrojums par to, kāpēc tā ir izvēlējusies konkrētās Kopienu tiesību normas, kurām lūdz sniegt interpretāciju, un par saikni, ko tā saskata starp šīm normām un prāvā piemērojamām valsts tiesību normām (skat. it īpaši iepriekš minēto rīkojumu lietā *Viacom*, 16. punkts, un 2003. gada 21. janvāra spriedumu lietā C-318/00 *Bacardi-Martini* un *Cellier des Dauphins*, *Recueil*, I-905. lpp., 43. punkts).

47 Šo prasību iemesls it īpaši ir tas, ka lēmumos lūgt prejudiciālu nolēmumu iekļautajai informācijai ir ne vien jāļauj Tiesai sniegt noderīgas atbildes, bet arī jāsdod iespēja dalībvalstu valdībām un citiem ieinteresētajiem lietas dalībniekiem iesniegt apsvērumus saskaņā ar Eiropas Kopienu Tiesas Statūtu 23. pantu (1999. gada 2. marta rīkojums lietā C-422/98 *Colonia Versicherung* Komisija, *Recueil*, I-1279. lpp., 5. punkts, iepriekš minētais rīkojums lietā *Viacom*, 14. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Keller*, 30. punkts).

48 Pamata prāvā iesniedzējtiesa, pieņemot lēmumu par pagaidu pasākumu noteikšanu, ir izklāstījusi faktiskos apstākļus un tiesisko regulējumu, kuriem atbilst tās uzdotie jautājumi. Tā īsi, bet pietiekami ir aprakstījusi iemeslus, kuru dēļ tā uzdod minētos jautājumus.

49 Turklāt jāuzsver, ka šī tiesa atsaucās uz jautājumiem, ko par šo pašu tēmu bija uzdevusi Apvienotās Karalistes tiesa. Parlaments, Padome un Komisija nevarēja neatpazīt lietu C-453/03, kurā visas šīs Kopienas iestādes tikko bija iesniegušas savus apsvērumus brīdī, kad tām tika paziņots lēmums lūgt prejudiciālo nolēmumu, kas ir lietas C-194/04 pamatā. Minētās iestādes tāpēc nevar pamatoti apgalvot, ka tām nebija iespējams iesniegt apsvērumus, zinot visus lietas apstākļus.

50 Visbeidzot, runājot par otro jautājumu, to nevar uzskatīt par hipotētisku, jo prasītājs pamata lietā katrā ziņā bija lūdzis valsts tiesu apturēt Kopienu tiesību akta piemērošanu. Faktiski no šī prasītāja iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka tas apstrīd kompetentā ministra atteikumu atcelt valsts tiesisko regulējumu, ar kuru transponēta Direktīva 2002/2, kā arī nepieciešamību lūgt tiesai apturēt šī regulējuma piemērošanu, norāda uz ar to saistītajām izmaksām un tādējādi lietas dalībniekam radītajiem zaudējumiem. Tāpēc nešķiet, ka šis jautājums pamata lietas kontekstā acīmredzami nebūtu būtisks.

51 Tādējādi lietā C-194/04 uzdotos jautājumus jāatzīst par pieņemamiem.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par juridisko pamatu

52 Ar jautājuma a) apakšpunktu lietā C-453/03 un pirmo jautājumu lietās C-11/04 un C-12/04, kā arī pirmā jautājuma a) apakšpunktu lietā C-194/04 iesniedzējtiesas būtībā lūdz Tiesu lemt par Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 4. punktā ietverto normu spēkā esamību, pamatojoties uz to, ka EKL 152. panta 4. punkta b) apakšpunkts nav piemērots juridiskais pamats šo normu pieņemšanai, īpaši ņemot vērā to, ka tās attiecas uz augu izcelsmes dzīvnieku barības marķēšanu.

53 Kā Padome ir norādījusi savos apsvērumos un tiesas sēdē, ja apstrīdētas normas tiešais mērķis nebija cilvēku veselības aizsardzība, tā varēja atsaukties uz EKL 37. pantu, kas arī piešķir Kopienas likumdošanas kompetenci. Direktīvas 2002/2 juridiskā pamata kontrole tomēr ir nozīmīga, lai pārbaudītu, vai šīs direktīvas pieņemšanas procedūra nav bijusi nelikumīga (šajā sakarā skat. 2002. gada 10. decembra spriedumu lietā C-491/01 *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, *Recueil*, I-11453. lpp., 111. punkts).

54 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Eiropas Kopienas kompetenču sistēmā tiesību akta juridiskā pamata izvēlei jābūt balstītai uz objektīviem elementiem, kurus iespējams pakļaut tiesas kontrolei. Šo elementu vidū it īpaši ir akta mērķis un saturs (skat. it

īpaši 2000. gada 4. aprīļa spriedumu lietā C-269/97 Komisija/Padome, *Recueil*, I-2257. lpp., 43. punkts, un 2001. gada 30. janvāra spriedumu lietā C-36/98 Spānija/Padome, *Recueil*, I-779. lpp., 58. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, 93. punkts).

55 Direktīva 2002/2 ir balstīta uz EKL 152. panta 4. punkta b) apakšpunktu, kas ļauj pieņemt tādas normas veterinārijas un fitosanitārijas jomā, kuru tiešais mērķis ir aizsargāt cilvēku veselību.

56 Šīs direktīvas preambulas trešajā un ceturtajā apsvērumā ir aprakstīta juridiskā situācija dzīvnieku barības sastāvdaļu norādīšanas jomā līdz minētās direktīvas pieņemšanai un nepieciešamība pēc sīkākas informācijas, par ko liecināja ar GSE un dioksīnu saistītās krīzes. Saskaņā ar šīs direktīvas preambulas piekto apsvērumu sīki izstrādāta kvantitatīva informācija var palīdzēt nodrošināt potenciāli inficētas barības sastāvdaļu noteikšanu konkrētās partijās, kas nāktu par labu cilvēku veselībai.

57 No šo apsvērumu pārbaudes izriet, ka Kopienu likumdevēja mērķis, pieņemot normas par dzīvnieku barības sastāvdaļu norādīšanu, bija nodrošināt cilvēku veselības aizsardzību.

58 Pretēji *Consiglio di Stato* lēmumos lūgt prejudiciālu nolēmumu, kas bija lietu C-11/04 un C-12/04 pamatā, norādītajam augu izcelsmes barība var radīt tādu pašu risku veselībai kā dzīvnieku izcelsmes barība. *Fratelli Martini* un iestādes, kas šajās lietās iesniedza savus apsvērumus, ir pareizi norādījušas uz problēmām, ko rada aflotoksīns B1, kancerogēns genotoksisks toksīns, ko rada noteiktas graudaugu un augļu apvalkā sastopamas sēnītes, uz 1999. gada krīzi, kas saistīta ar dioksīnu un kas skāra barības maisījumu ražošanu Beļģijā, uz gadījumiem, kad graudaugi tika

saindēti ar herbicīdu produktiem vai kad dzīvnieku barības ražošanai izmantotajā ūdenī tika atklāts hormons, ko izmanto cilvēku pretapaugļošanās līdzekļu ražošanā.

59 Kā tiesas sēdē norādīja Dānijas valdība, šķiet, ka produkta sastāvdaļu norādīšana procentos saindēšanas gadījumā ļauj veikt mērķtiecīgu izpēti un ātri izņemt no tirgus aizdomīgo barību. Atbilstoši šīs valdības teiktajam palielināts bioloģiskās kukurūzas procentuālais saturs barībā, ko kāds audzētājs deva saviem liellopiem, 2004. gadā ļāva Dānijas iestādēm noteikt, ka šī sastāvdaļa bija iespējamais aflotoksīna B1 palielinātā satura avots šī audzētāja ražotā un lietošanai pārtikā paredzētā pienā. Tas deva iespēju saindēto produktu nekavējoties izņemt no tirgus bez nepieciešamības sagaidīt laboratorisko analīžu rezultātus.

60 Tādējādi jāatzīst, ka pamata lietās apstrīdētās Direktīvas 2002/2 normas var tiešā veidā veicināt cilvēku veselības aizsardzības mērķa sasniegšanu.

61 No iepriekš minētā izriet, ka iebildumi par to, ka minētās normas nav spēkā, jo balstītas uz nepareizu juridisko pamatu, nav pamatoti.

Par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu

62 Ar ceturto jautājumu lietā C-12/04 *Consiglio di Stato* jautā, vai jāuzskata, ka Direktīva 2002/2 ir prettiesiska sakarā ar vienlīdzīgas attieksmes principa un

nediskriminācijas principa pārkāpumu, jo dzīvnieku barības ražotājiem atšķirībā no cilvēku pārtikas ražotājiem ir piemērojamas normas, kas tiem liek norādīt dzīvnieku barības maisījuma sastāvdaļu daudzumu.

63 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips nosaka, ka līdzīgās situācijās nevajadzētu piemērot atšķirīgus noteikumus un atšķirīgās situācijās savukārt nevajadzētu piemērot vienādus noteikumus, ja vien tādai pieeja nav objektīvi pamatota (iepriekš minētie spriedumi lietā *Arnold André*, 68. punkts, un lietā *Swedish Match*, 70. punkts, kā arī 2005. gada 12. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-154/04 un C-155/04 *Alliance for Natural Health* Komisija, Krājums, I-6451. lpp., 115. punkts).

64 Direktīvas 2002/2 mērķis ir aizsargāt cilvēku veselību. Ar šādu mērķi var attaisnot iespējamu nevienlīdzīgu attieksmi, it īpaši ņemot vērā no EKL 152. panta 1. punkta izrietošo pienākumu nodrošināt augstu cilvēku veselības aizsardzības līmeni, nosakot un īstenojot visu Kopienas politiku un darbības.

65 Turklāt, kā pareizi uzsvēra Padome, pat tad, ja tiktu pierādīts, ka tik ierobežojošas normas būtu attaisnojamas arī citās nozarēs, kur tās vēl nav pieņemtas, piemēram, cilvēku pārtikas nozarē, tas nav pietiekams iemesls, lai uzskatītu, ka normas, kas pieņemtas nozarē, kuras Kopienu tiesiskās normas ir apstrīdētas, nav likumīgas to diskriminējošā rakstura dēļ. Pretējā gadījumā cilvēku veselības aizsardzību nāktos pielīdzināt spēkā esošam mazāk aizsargājošam tiesiskajam regulējumam.

66 Tādējādi, izskatot uzdoto jautājumu, nav atklāts nekas, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 4. punkta spēkā esamību attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principiem.

Par samērīguma principa pārkāpumu

67 Ar pirmā jautājuma c) apakšpunktu lietā C-453/03, otrajiem jautājumiem lietās C-11/04 un C-12/04, kā arī ar pirmā jautājuma c) apakšpunktu lietā C-194/04 iesniedzējtiesas būtībā jautā, vai ar Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 4. punktu ir pārkāpts samērīguma princips. Šajā sakarā *Consiglio di Stato* Tiesai arī jautā par iespējamu piesardzības principa pārkāpumu, tā kā minētās normas bija pieņemtas, neveicot uz zinātniskiem pētījumiem balstītu riska analīzi.

68 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka samērīguma princips, kas ir viens no Kopienu tiesību vispārējiem principiem, prasa, lai līdzekļi, kurus pielieto, īstenojot Kopienu tiesību normu, būtu derīgi attiecīgā mērķa īstenošanai un nepārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai to sasniegtu (iepriekš minētie spriedumi lietā *Arnold André*, 45. punkts, un lietā *Swedish Match*, 47. punkts).

69 Runājot par iepriekšējā punktā minēto nosacījumu tiesas kontroli, jāatgādina, ka Kopienu likumdevējam tādā jomā kā tā, kuru skar pamata lieta, kur tam ir jāizdara politiska, ekonomiska un sociāla rakstura izvēle un jāveic kompleksi vērtējumi, ir jāpiešķir plaša rīcības brīvība. Tādējādi šāda pasākuma likumīgumu var ietekmēt tikai šajā jomā pieņemtā pasākuma acīmredzami nepiemērotais raksturs attiecībā pret mērķi, ko kompetentās iestādes plāno sasniegt (šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Arnold André*, 46. punkts, lietā *Swedish Match*, 52. punkts, un *Alliance for Natural Health* Komisija, 52. punkts).

Tiesai iesniegtie apsvērumi

70 Prasītāji pamata lietā, kurus atbalsta Spānijas un Apvienotās Karalistes valdības, galvenokārt apgalvo, ka attiecīgās barības precīza sastāva paziņošana smagi aizskar to ekonomiskās tiesības un intereses un tā nav nepieciešama veselības aizsardzībai, ņemot vērā dzīvnieku barības nozarē jau spēkā esošo tiesisko regulējumu.

71 Šajā sakarā viņi atsaucas uz citām Direktīvas 79/373 normām, kurās izdarīti grozījumi ar Direktīvu 2002/2, it īpaši 5. panta 5. punkta d) apakšpunktu, kurā noteikts uzrādīt partijas identifikācijas numuru, un 12. pantu, kurā noteikts ražotāju pienākums kompetentajām valsts iestādēm darīt pieejamus visus dokumentus, kuri attiecas uz barības sastāvu. Prasītāji pamata lietā apgalvo, ka abi šie pienākumi, kuru vajadzību viņi neapstrīd, ļauj noteikt barības izcelsmi, ievērojot ražotāju ekonomiskās intereses, jo uz minētajām iestādēm attiecas konfidencialitātes pienākums un iegūto informāciju tās var izmantot tikai cilvēku veselības aizsardzībai.

72 Runājot par dzīvnieku barības saturu, minētie prasītāji citē Padomes 1970. gada 23. novembra Direktīvu 70/524/EEK par barības piedevām (OV L 270, 1. lpp.) un Padomes 1999. gada 22. aprīļa Direktīvu 1999/29/EK par dzīvnieku barošanā nevēlamām vielām un produktiem (OV L 115, 32. lpp.). Kad notika tiesas sēde, šajā pēdējā direktīvā bija izdarīti grozījumi un labojumi ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. maija Direktīvu 2002/32/EK par nevēlamām vielām dzīvnieku barībā (OV L 40, 10. lpp.).

73 Visbeidzot, prasītāji pamata lietā citē Padomes 2002. gada 28. janvāra Regulu (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1. lpp.), kas pieņemta vienā dienā ar Direktīvu

2002/2 un kas, pēc viņu domām, veido jaunu pamata regulējumu pārtikas drošuma jomā. Varot uzskatīt, ka šīs regulas 18. pants, kurā ir noteikts, ka cita starpā ir jāvar noteikt vielu, ko paredzēts pievienot barībai, izcelsmi, un tās 20. pants, kurā paredzētas procedūras attiecīgās barības izņemšanai no tirgus, neatbilst dzīvnieku barības drošuma prasībām.

74 Savukārt Itālijas, Nīderlandes, Dānijas, Grieķijas un Francijas valdība, Parlaments, Padome, kā arī Komisija uzskata, ka ar prasību norādīt barības sastāvdaļas procentos netiek pārkāpts samērīguma princips, ievērojot izvirzīto cilvēku veselības aizsardzības mērķi.

75 Parlaments min arī pārskatāmības mērķi. Tas piemin to, ka kompetentās iestādes GSE krīzes dēļ sabiedrības acīs ir zaudējušas uzticību, ko var labot, vienīgi īstenojot pārskatāmu politiku. Arī šis faktors esot jāņem vērā, novērtējot tāda pasākuma samērīgumu, kura vienīgais mērķis ir ļaut audzētājiem izlemt, ar ko barot savus lopus. Tieši šī iemesla dēļ nepietiek ar to, ka ražotāji precīzu barības sastāvu paziņo kompetentajām sanitārajām iestādēm.

Tiesas atbilde

76 Kā norādīts šī sprieduma 59. un 60. punktā, pienākums norādīt barības sastāvdaļas procentos ir piemērots pasākums cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzības mērķa sasniegšanai. Tas faktiski ļauj noteikt par saindētu uzskatāmas barības sastāvdaļas, negaidot laboratoriskos analīžu rezultātus, un ātri izņemt šo barību no patēriņa.

77 Nešķiet, ka šis pasākums būtu lieks, ņemot vērā Direktīvas 2002/2 1. panta 3. punktā paredzēto prasību norādīt produkta partijas identifikācijas numuru. Faktiski šāda norāde ļauj izsekot barības maisījumus, bet nevis tieši to sastāvdaļas. Turklāt izmeklēšanai, nosakot produktu izcelsmi, var būt vajadzīgs zināms laiks, kamēr pārtikas krīzes riska situācijā ir jārīkojas ātri.

78 Tāpat tas ir attiecībā uz citiem prasītāju pamata prāvā minētajiem tiesību aktiem. Tie faktiski attiecas uz produktu saturu (Direktīvas 70/524 un 1999/29) vai procedūrām, kas attiecas uz produktu drošumu (Regula Nr. 178/2002), bet neviens no tiem neietver normu, kas paredzētu uz produkta norādīt tā sastāvu. Tādējādi šie tiesību akti nedod attiecīgo iestāžu vai produkta lietotāju rīcībā pietiekamu informāciju piemērotu neatliekamu aizsardzības pasākumu veikšanai pārtikas krīzes gadījumā.

79 Vairāki prasītāji pamata lietā apgalvo, ka produkta sastāvdaļu precīza norādīšana procentos nenodrošina ne to, ka barības maisījums būs nebojāts, ne to, ka tā sastāvdaļas nebūs saindētas. Tomēr jānorāda, ka sastāvdaļu norādīšanas pienākuma mērķis nav nodrošināt to, ka produkti nav saindēti, bet gan lai gadījumā, ja šīs sastāvdaļas būtu saindētas, ļautu ātri noteikt produktus, kas ietver šādas sastāvdaļas.

80 Tomēr, kā secinājumu 115.–119. punktā pareizi norādījis ģenerāladvokāts, nešķiet, ka ražotāja pienākums paziņot saviem klientiem pēc to lūguma precīzu dzīvnieku barības sastāvdaļu daudzumu ir vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai.

81 Bez informācijas norādīšanas kategoriju ietvaros, proti, ar pieļaujamo novirzi ± 15 % apmērā no norādītā daudzuma, kam jābūt uz produkta etiķetes saskaņā ar Direktīvas 2002/2 1. panta 4. punktu, ražotāja pienākums faktiski ir pēc klienta lūguma tam rakstiski paziņot barības sastāvdaļu svaru procentos atbilstoši šīs direktīvas 1. panta 1. punkta b) apakšpunktam.

82 Kā prasītāji pamata prāvā ir uzsvēruši, pienākums sniegt klientiem precīzu informāciju par barības sastāvdaļām būtiski aizskar ražotāju ekonomiskās intereses, jo tas uzliek tiem pienākumu atklāt savu produktu sastāva formulas, riskējot ar to, ka, iespējams, to klienti paši izmantos šos produktus par paraugu un to ražotāji nevarēs gūt labumu no saviem ieguldījumiem izpētes un jaunatklājumu jomā.

83 Taču šādu pienākumu nevar attaisnot ar izvirzīto mērķi aizsargāt veselību, un tas acīmredzami pārkāpj to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai. Īpaši jānorāda, ka šis pienākums pastāv neatkarīgi no visām problēmām, kas saistītas ar barības saindēšanu, un ir jāpilda vienīgi pēc klienta lūguma. Turklāt no Tiesā sniegtajiem paskaidrojumiem un minētajiem piemēriem izriet, ka procentu norādīšanai kategoriju ietvaros uz etiķetes principā vajadzētu ļaut noteikt barību, kas uzskatāma par saindētu, novērtēt tās bīstamību atkarībā no norādītā svara un, iespējams, izlemt to uz laiku izņemt no tirgus, sagaidot laboratorijas analīžu rezultātus vai attiecīgajām valsts iestādēm nosakot produkta izcelsmi.

84 Visbeidzot, neatkarīgi no pārbaudes procedūrām, kas noteiktas Regulā Nr. 178/2002, kas pieņemta vienā dienā ar Direktīvu 2002/2, jāatgādina, ka šīs direktīvas 1. panta 5. punktā ir paredzēts, ka barības maisījumu ražotāju pienākums ir nodot to iestāžu rīcībā, kuru kompetencē ir veikt oficiālās pārbaudes, pēc to lūguma visus dokumentus par barības, ko paredzēts laist apritē, sastāvu, ļaujot pārbaudīt uz etiķetes norādītās informācijas pareizību.

85 Attiecībā uz šiem dokumentiem jāatzīst, ka Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunkts, kurā dzīvnieku barības maisījuma ražotājiem ir uzlikts pienākums pēc klienta lūguma sniegt precīzu informāciju par barības saturu, nav spēkā, ņemot vērā samērīguma principu. Savukārt, izskatot uzdoto jautājumu, nav atklāts nekas, kas varētu ietekmēt minētās direktīvas 1. panta 4. punkta spēkā esamību, ņemot vērā šo principu.

86 Ar b) apakšpunktu jautājumā lietā C-453/03, trešo jautājumu lietā C-11/04 un pirmā jautājuma b) apakšpunktu lietā C-194/04 iesniedzējtiesas būtībā lūdz Tiesu lemt par Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 4. punkta normu spēkā esamību, apgalvojot, ka tās pārkāpj pamattiesības un it īpaši tiesības uz īpašumu un tiesības brīvi darboties savā profesijā.

87 Šajā sakarā jāatgādina, ka — kā tas izriet no pastāvīgās judikatūras — tiesības uz īpašumu, tāpat kā tiesības brīvi veikt saimniecisku darbību ir Kopienu tiesību vispārējie principi. Tomēr šie principi nav uztverami kā absolūtas prerogatīvas, bet gan ir jāņem vērā atkarībā no to funkcijas sabiedrībā. Tādējādi tiesību uz īpašumu izmantošanu, kā arī tiesības brīvi veikt saimniecisku darbību var ierobežot ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi faktiski atbilst vispārējo interešu mērķim, ko cenšas sasniegt Kopiena, un attiecībā pret sasniedzamo mērķi nav nesamērīga un nepieņemama iejaukšanās, kas aizskartu pašu šādi garantēto tiesību būtību (iepriekš minētais spriedums lietā *Alliance for Natural Health* Komisija, 126. punkts).

88 Tomēr, ņemot vērā atbildi, kas sniegta uz jautājumu par samērīguma principu, nav jāpārbauda, vai apstrīdētā norma aizskar barības maisījumu ražotāju tiesības uz īpašumu vai tiesības brīvi darboties savā profesijā.

Par atļauto sastāvdaļu saraksta trūkumu

89 Uzdodot trešo jautājumu lietā C-12/04, *Consiglio di Stato* jautā, vai Direktīva 2002/2 ir jāinterpretē tādējādi, ka tās piemērošana un līdz ar to spēkā esamība ir atkarīgas no šīs direktīvas preambulas desmitajā apsvērumā minētā atļauto sastāvdaļu saraksta pieņemšanas, kurā minēti to specifiskie nosaukumi.

Tiesai iesniegtie apsvērumi

90 *Ferrari Mangimi Srl* un Spānijas valdība uzskata, ka tā tam būtu jābūt. Tās atgādina, ka iepriekšējā tiesiskajā regulējumā bija paredzēts pienākums norādīt sastāvdaļas saskaņā ar pagaidu sarakstu un gadījumos, kad tas nebija izmantojams, — alternatīvs pienākums paziņot vispārējās sastāvdaļu kategorijas, kādas norādītas Direktīvas 91/357 pielikumā. Šis tiesiskais regulējums tika atcelts ar Direktīvu 2002/2, un tajā tika paredzēts, ka Komisija pieņems atļauto sastāvdaļu sarakstu. Taču, veikusi pētījumu, šī iestāde secināja, ka šāda saraksta izveidošana nebūt nebija noteicoša, lai nodrošinātu dzīvnieku barības drošumu, un neiesniedza nekādu priekšlikumu šāda saraksta izveidošanai. Komisijas ziņojumā ir uzsvērts, ka nav iespējams vienā atļauto sastāvdaļu sarakstā iekļaut tūkstošiem dažādu produktu, kas tiek ražoti dažādās vietās ar atšķirīgu tehnoloģiju palīdzību un kuriem var būt dažāds drošuma līmenis un atšķirīgas uzturvērtības un tehniskās iezīmes. Šajā ziņojumā turklāt tika atgādināts, ka drošuma risku rada nevis pašas sastāvdaļas, bet gan drīzāk iespējama to nejauša vai ļaunprātīga saindēšana.

91 Spānijas valdība uzsver tiesiskās drošības prasību, kas nosaka, ka Kopienu tiesiskajam regulējumam ir jādod attiecīgajām personām iespēja precīzi zināt tām uzlikto pienākumu apjomu.

92 Grieķijas valdība atzīmē — tā kā Kopienu tiesību aktos nav saskaņotas vielas, kuras var izmantot, reģistrējot tās vienotā sarakstā, šo jautājumu reglamentē valsts tiesības. Šis fakts neesot šķērslis Direktīvas 2002/2 efektīvai piemērošanai dalībvalstīs.

93 Parlaments, Padome un Komisija uzskata, ka nepastāv nekāda saikne starp Direktīvas 2002/2 preambulas desmitajā apsvērumā minēto atļauto sastāvdaļu sarakstu, kas atspoguļo tikai ieceri bez pastāvīgas normatīvas vērtības un Komisijai rada tikai politisku pienākumu, un normu īstenošanu attiecībā uz marķēšanu. Tādējādi dalībvalstīm šī direktīva esot jāpiemēro neatkarīgi no šāda saraksta, aprobežojoties ar prasību izmantot kopējos sastāvdaļu nosaukumus.

Tiesas atbilde

94 Jāatgādina, ka Direktīvas 2002/2 preambulas desmitajā apsvērumā bija paredzēts, ka, pamatojoties uz priekšizpēti, Komisija līdz 2002. gada 31. decembrim iesniegs ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, pievienojot atbilstīgu priekšlikumu par rūpnieciski izmantojamiem dzīvniekiem paredzētu barības maisījumu atļauto sastāvdaļu saraksta izveidošanu, ņemot vērā ziņojuma secinājumus.

95 No šī apsvēruma formulējuma izriet, ka tajā ir minēta tikai Kopienu likumdevēja vēlme izveidot atļauto sastāvdaļu saraksta projektu. Tajā ir paredzēta tikai priekšizpētes veikšana, ziņojuma izveidošana un atbilstoša priekšlikuma izteikšana, ņemot vērā minētā ziņojuma secinājumus.

96 Turklāt šī apsvēruma saturs nav atspoguļots direktīvas normās un no tās izvērtēšanas nekādā ziņā neizriet, ka tās īstenošana būtu atkarīga no šī atļautā sastāvdaļu saraksta pieņemšanas. Precīzāk, nešķiet, ka bez šāda saraksta nebūtu iespējams ievērot marķēšanas pienākumu.

97 Runājot par Direktīvas 91/357 atcelšanu, nešķiet, ka tā būtu padarījusi neiespējamu Direktīvas 2002/2 īstenošanu, jo ražotāji, trūkstot Kopienas tiesiskajam regulējumam vai pat valsts tiesiskajam regulējumam šajā ziņā, var izmantot esošos sastāvdaļu īpašos nosaukumus.

98 No šiem faktiem izriet, ka Direktīva 2002/2 ir jāinterpretē tādējādi, ka tās piemērošana nav atkarīga no īpašos nosaukumos nosauktu atļauto sastāvdaļu saraksta, kas ir paredzēts minētās direktīvas preambulas desmitajā apsvērumā, pieņemšanas.

Par valsts kompetento iestāžu pilnvarām apturēt Kopienu akta piemērošanu

99 Otrajā jautājumā *Rechtbank 's-Gravenhage* jautā, vai, ja ir izpildīti nosacījumi, pie kuriem dalībvalsts tiesa var apturēt apstrīdētā Kopienas iestāžu izdota tiesību akta piemērošanu, īpaši, ja šīs pašas dalībvalsts tiesa jau ir uzdevusi Tiesai jautājumu par šī apstrīdētā tiesību akta spēkā esamību, citu valstu kompetentās iestādes tāpat bez tiesas starpniecības var apturēt apstrīdētā tiesību akta piemērošanu līdz Eiropas Kopienu Tiesa pieņem nolēmumu par tā spēkā esamību.

Tiesai iesniegtie apsvērumi

100 *Nevedi*, prasītāja pamata lietā C-194/04, apgalvo, ka iesniedzējtiesa otro jautājumu Tiesai ir uzdevusi tāpēc, ka *Productschap* kā Nīderlandes kompetentā iestāde liellopu barības jomā piemērojamu tiesību aktu izdošanā gatavojās pēc savas iniciatīvas, tas ir, bez tiesas starpniecības apturēt atklātā paziņojuma normu piemērošanu, sagaidot Tiesas nolēmumu lietā C-453/03. Tieši tāpēc, ka attiecīgais ministrs atteicās apturēt tiesiskā regulējuma piemērošanu, *Nevedi* nācās ierosināt tiesas procesu un lūgt tiesnesi, kas lemj par pagaidu pasākumu noteikšanu, apturēt šī tiesiskā regulējuma piemērošanu.

101 Tā atgādina, ka, ja ir izpildīti nosacījumi, kas saskaņā ar Tiesas judikatūru ir piemērojami, lai valsts tiesā varētu atsaukties uz kādas direktīvas normām, visām

iestādēm, ieskaitot pārvaldes iestādes, arī ir pienākums piemērot minētās normas (skat. 1989. gada 22. jūnija spriedumu lietā 103/88 *Fratelli Costanzo*, *Recueil*, 1839. lpp., 31. un 32. punkts). Ja šīm pārvaldes iestādēm tāpat kā tiesas iestādēm ir jāpiemēro direktīvas normas, procesa ekonomijas apsvērumu dēļ tām ir jābūt atļautam arī apturēt apstrīdēta Kopienu tiesību akta piemērošanu tādos pašos apstākļos kā minētajām tiesu iestādēm.

102 Itālijas, Nīderlandes un Grieķijas valdības, kā arī Komisija atgādina Tiesas judikatūru pagaidu pasākumu jomā, valsts tiesu objektivitātes un neatkarības garantijas, Kopienu tiesību vienveidīgas piemērošanas nepieciešamību un prejudiciālās tiesvedības mērķus.

Tiesas atbilde

103 Kā Tiesa ir norādījusi 1991. gada 21. februāra spriedumā apvienotajās lietās C-143/88 un C-92/89 *Zuckerfabrik Süderdithmarschen* un *Zuckerfabrik Soest* (*Recueil*, I-415. lpp., 18. punkts, turpmāk tekstā — spriedums "*Zuckerfabrik*"), prejudiciālo nolēmumu lūgumi spēkā esamības izvērtēšanai, tāpat kā prasības atcelt tiesību aktu, ir Kopienas iestāžu izdotu tiesību aktu kontroles metode. Taču prasības atcelt tiesību aktu ietvaros EKL 242. pantā prasītājam ir paredzētas tiesības lūgt apturēt apstrīdētā tiesību akta piemērošanu un Tiesas kompetence šo lūgumu apmierināt. Pagaidu tiesiskās aizsardzības sistēmas konsekvence tādējādi pieprasa, lai valsts tiesa arī varētu pieņemt lēmumu par uz apstrīdēta Kopienu tiesiskā

regulējuma balstīta valsts administratīva akta izpildes apturēšanu (skat. arī 1995. gada 9. novembra spriedumu lietā C-465/93 *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft* Komisija (I), *Recueil*, I-3761. lpp., 22. punkts, un 1996. gada 26. novembra spriedumu lietā C-68/95 *T. Port*, *Recueil*, I-6065. lpp., 49. punkts; par to, ka Tiesas kompetencē nav izdot rīkojumu par pagaidu pasākumu noteikšanu prejudiciālās tiesvedības ietvaros, skat. Tiesas priekšsēdētāja 2001. gada 24. oktobra rīkojumu lietā C-186/01 R *Dory*, *Recueil*, I-7823. lpp., 13. punkts).

104 Tiesa tomēr ir atzinusi, ka vienveidīga Kopienu tiesību piemērošana, kas ir Kopienas tiesiskās kārtības pamatprasība, netieši paredz, ka uz Kopienu tiesisko regulējumu balstīta administratīva akta izpildes apturēšana, kas it īpaši attiecībā uz prasības celšanu un izskatīšanu ir pakļauta valsts procesuālajām normām, visās dalībvalstīs būtu pakļauta vismaz vienveidīgiem piešķiršanas nosacījumiem un ka tie tiek definēti kā tie paši nosacījumi, kādi Tiesai ir paredzēti pagaidu pasākumu noteikšanai (iepriekš minētā sprieduma *"Zuckerfabrik"* 26. un 27. punkts).

105 Tiesa ir it īpaši norādījusi, ka, lai pārbaudītu, vai ir izpildīti steidzamības un smaga un nenovēršama kaitējuma riska nosacījumi, tiesai, kas lemj par pagaidu pasākumu piemērošanu, ir jāpārbauda katra gadījuma specifiskie apstākļi un jāizvērtē pierādījumi, kas ļauj secināt, vai tūlītēja tiesību akta, attiecībā uz kuru iesniegts lūgums noteikt pagaidu pasākumus, izpilde var prasītājam radīt nenovēršamus zaudējumus, ko nebūtu iespējams atlīdzināt, ja Kopienu tiesību akts tiktu atzīts par spēkā neesošu (iepriekš minētais spriedums *"Zuckerfabrik"*, 29. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft* Komisija (I), 41. punkts).

106 Valsts tiesai kā tiesai, kurai tās kompetences robežās ir uzdots piemērot Kopienu tiesību normas un kurai tādējādi ir jānodrošina Kopienu tiesību īstenošana, saņemot lūgumu noteikt pagaidu pasākumus, ir jāņem vērā tas, kā pagaidu pasākums var

apdraudēt tiesisko sistēmu, kas ar Kopienu tiesību aktu ir izveidota visā Kopienā. Tai ir jāņem vērā, pirmkārt, kumulatīvās sekas, pieņemot, ka lielākā daļa tiesu līdzīgu iemeslu dēļ arī noteiks pagaidu pasākumus, un, otrkārt, prasītāja situācijas specifika atšķirībā no citiem skartajiem uzņēmējiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft* Komisija (I), 44. punkts).

107 Īpaši, ja pagaidu pasākumu noteikšana var ietvert finansiāla riska radīšanu Kopienai, valsts tiesai turklāt ir jābūt iespējai pieprasīt no prasītāja pietiekamas garantijas, piemēram, garantijas naudas pārskaitījumu vai citu nodrošinājumu (iepriekš minētais spriedums *"Zuckerfabrik"*, 32. punkts, un spriedums lietā *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft* Komisija (I), 45. punkts).

108 Šajā ziņā jāatzīst, ka tādas valsts pārvaldes iestādes kā lietā C-194/04 nav spējīgas noteikt pagaidu pasākumus, ievērojot nosacījumus, ko to noteikšanai ir definējusi Tiesa.

109 Šajā kontekstā ir it īpaši jānorāda, ka tieši šo iestāžu statuss principā nespēj nodrošināt tādu pašu neatkarības un objektivitātes pakāpi, kāda piemīt valsts tiesām. Tāpat nav skaidrs, vai šajās iestādēs tiek ievērots tiesu debatēm raksturīgais sacīkstes princips, kas pirms lēmuma pieņemšanā iesaistīto interešu izsvēršanas ļauj uzklausīt dažādu lietas dalībnieku izvirzītos argumentus.

110 Runājot par argumentu, ka nepieciešamību atzīt valsts pārvaldes iestāžu kompetenci attaisnojot ar ātrumu un izmaksām saistīti apsvērumi, jāuzsver, ka valsts tiesas, kas pieņem lēmumu par pagaidu pasākumu noteikšanu, principā lēmumus var pieņemt īsos termiņos. Katrā ziņā arguments, kas saistīts ar ātrumu un izmaksām, nevar būt izšķirošs attiecībā uz garantijām, ko piedāvā dalībvalstu tiesiskajās kārtībās izveidotās tiesību aizsardzības sistēmas.

111 Tādējādi uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka pat tad, ja dalībvalsts tiesa uzskata, ka ir izpildīti nosacījumi, pie kuriem tā var apturēt Kopienu tiesību akta piemērošanu, it īpaši, ja jautājums par šī tiesību akta spēkā esamību jau ir uzdots Tiesai, citu dalībvalstu kompetentās valsts pārvaldes iestādes nevar apturēt šī tiesību akta piemērošanu līdz brīdim, kad Tiesa būs pieņēmusi nolēmumu par tā spēkā esamību. Faktiski tikai valsts tiesa, ņemot vērā tai iesniegtās lietas īpašos apstākļus, var pārbaudīt, vai ir izpildīti nosacījumi pagaidu pasākumu noteikšanai.

Par tiesāšanās izdevumiem

112 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietās šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesas, un tās lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) **izskatot uzdotā jautājuma a) apakšpunktu lietā C-453/03 un pirmo jautājumu lietās C-11/04 un C-12/04, kā arī pirmā jautājuma a) apakšpunktu lietā C-194/04, nav atklāts nekas tāds, kas ļautu secināt, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Direktīvas 2002/2/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 79/373/EEK par barības maisījumu apriti un atceļ Komisijas Direktīvu 91/357/EEK, 1. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 4. punkts nebūtu likumīgi pieņemti uz EKL 152. panta 4. punkta b) apakšpunkta pamata;**

2) **izskatot ceturto jautājumu lietā C-12/04, nav atklāts nekas, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 4. punkta spēkā esamību attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principiem;**

3) **Direktīvas 2002/2 1. panta 1. punkta b) apakšpunkts, kurā dzīvnieku barības maisījuma ražotājiem ir uzlikts par pienākumu pēc klienta lūguma sniegt precīzu informāciju par barības saturu, nav spēkā, ņemot vērā samērīguma principu. Savukārt, izskatot lietā C-453/03 uzdotā jautājuma c) apakšpunktu, otro jautājumu lietā C-11/04 un C-12/04, kā arī pirmā jautājuma c) apakšpunktu lietā C-194/04, nav atklāts nekas tāds, kas varētu ietekmēt minētās direktīvas 1. panta 4. punkta spēkā esamību, ņemot vērā šo principu;**

4) Direktīva 2002/2 ir jāinterpretē tādējādi, ka tās piemērošana nav atkarīga no īpašos nosaukumos nosauktu atļauto sastāvdaļu saraksta, kas ir paredzēts minētās direktīvas preambulas desmitajā apsvērumā, pieņemšanas;

5) pat tad, ja dalībvalsts tiesa uzskata, ka ir izpildīti nosacījumi, pie kuriem tā var apturēt Kopienu tiesību akta piemērošanu, it īpaši, ja jautājums par šī tiesību akta spēkā esamību jau ir uzdots Tiesai, citu dalībvalstu kompetentās valsts pārvaldes iestādes nevar apturēt šī tiesību akta piemērošanu līdz brīdim, kad Tiesa būs pieņēmusi nolēmumu par tā spēkā esamību. Faktiski tikai valsts tiesa, ņemot vērā tai iesniegtās lietas īpašos apstākļus, var pārbaudīt, vai ir izpildīti nosacījumi pagaidu pasākumu noteikšanai.

[Paraksti]